

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **L. P.**, bývajúceho v Š., zastúpeného F., so sídlom v B., proti žalovanému **O.**, so sídlom v T., o **náhradu mzdy**, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 23 C 37/2005, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 21. októbra 2009 sp. zn. 24 Co 134/2009, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Trnave z 21. októbra 2009 sp. zn. 24 Co 134/2009 a rozsudok Okresného súdu Trnava z 26. februára 2009 č.k. 23 C 37/2005-172 a vec vracia Okresnému súde Trnava na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trnava rozsudkom (prvým v poradí) z 14. februára 2006 č.k. 23 C 37/2005-37 zamietol návrh, ktorým sa žalobca domáhal náhrady mzdy titulom neplatného skončenia pracovného pomeru. Žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil tým, že výpoveď daná žalobcovi O. 3. septembra 1998 podľa § 46 ods. 1 písm. c/ Zákonníka práce je neplatná. Pretože žalovaný vzniesol dôvodne námietku premlčania, súd návrh zamietol a výškou nároku sa už nezaoberal. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Trnave na odvolanie žalobcu rozsudkom (v poradí prvým) z 25. októbra 2006 sp. zn. 11 Co 112/2006 rozsudok prvostupňového súdu vo veci samej týkajúcej sa náhrady mzdy s príslušenstvom za obdobie od 1.8.1999 do 31.1.2002 potvrdil. Vo zvyšnej časti vo veci samej a v časti trov konania napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Rozhodnutie odôvodnil tým, že pri splatnosti náhrady mzdy pozadu vždy v nasledujúcom kalendárnom mesiaci nepochybne boli premlčané nároky

za obdobie od 1. augusta 1999 do 31. januára 2002. Pokiaľ išlo o ďalšie nároky, sporný bol mesiac február 2002, pretože nebolo známe, či výplatný termín bol pred 14. dňom v mesiaci, alebo po 14. dni v mesiaci. Súd prvého stupňa nevykonal potrebné dokazovanie na vyriešenie tejto otázky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 30. júna 2008 sp. zn. 2 Cdo 128/2007 dovolanie žalobcu do potvrdzujúceho výroku rozsudku odvolacieho súdu odmietol (§ 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 4 O.s.p.). Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

Okresný súd Trnava rozsudkom (druhým v poradí) z 26. februára 2009 č.k. 23 C 37/2005-172 návrh zamietol. Žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalovaný nie je subjektom, ktorý je povinný uspokojovať akékoľvek nároky žalobcu, a teda návrh je v tomto smere nedôvodný a neopodstatnený. Žalovaný O. v spore nie je pasívne legitimovaný. Právnym nástupcom krajského úradu sa stal O. (zákon č. 254/2007 Z.z.). Ďalej uviedol, že je nesporné, že výpoveď daná žalobcovi zo strany právneho predchodcu žalovaného 3. septembra 1998 je neplatná. Podľa v tom čase platného § 61 ods. 1 Zákonníka práce, ak zamestnávateľ dal zamestnancovi neplatnú výpoveď a ak zamestnanec oznámil zamestnávateľovi, že trvá na tom, aby ho ďalej zamestnával, jeho pracovný pomer trvá i naďalej a zamestnávateľ je povinný poskytnúť mu náhradu mzdy vo výške priemerného zárobku odo dňa, keď oznámil zamestnávateľovi, že trvá na ďalšom zamestnaní, až do doby, keď mu zamestnávateľ umožní pokračovať v práci alebo keď dôjde k platnému skončeniu pracovného pomeru. Podľa § 61 ods. 2 Zákonníka práce ak celkový čas, za ktorý by sa mala zamestnancovi poskytnúť náhrada mzdy, presahuje šesť mesiacov, môže súd na žiadosť zamestnávateľa jeho povinnosť nahradiť mzdu za dlhší čas primerane znížiť, prípadne náhradu mzdy zamestnancovi vôbec nepriznať. Súd pri svojom rozhodovaní prihliadol najmä na to, či zamestnanec bol medzitým inde zamestnaný, akú prácu tam vykonával a aký zárobok dosiahol alebo z akého dôvodu sa do práce nezapojil. Pôvodný nárok žalobcu bol zamietnutý za obdobie od 1.8.1999 do 31.1.2002 z dôvodu premlčania. Jedná sa pritom o nárok, ktorý už sám osebe presahuje obdobie 6 mesiacov. Súd pri posúdení tohto nároku žalobcu vychádzal z ustanovenia zákona, podľa ktorého nad stanovené obdobie nemusí celkom náhradu mzdy priznať, a to s poukazom na skutočnosť, že žalobca je od 1. augusta 1999 riadne zamestnaný a žalovaný ho navyše nemôže zamestnávať (táto

povinnosť na neho neprešla). Úspešnému žalovanému súd náhradu trov konania nepriznal, pretože si ich neuplatnil.

Krajský súd v Trnave rozsudkom (v poradí druhým) z 21. októbra 2009 sp. zn. 24 Co 134/2009 rozsudok prvostupňového súdu potvrdil. Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil tým, že pracovný pomer bol so žalobcom skončený neplatne (3. septembra 1998). Predmetom tohto konania ostal nárok žalobcu na náhradu mzdy za obdobie od 1.2.2002 do 19.12.2004. Uplatnený nárok teda podstatne presahuje dobu 6 mesiacov ustanovenú v § 61 ods. 2 Zákonníka práce. Keďže žalovaný ako zamestnávateľ požiadal súd o zníženie náhrady presahujúcej tento limit, bolo povinnosťou súdu skúmať, či sú v danom prípade splnené podmienky pre takýto postup. Žalobca bol v tomto období a to už od 1. augusta 1999 riadne zamestnaný, pričom nepreukázal, ale ani netvrdil, že by vykonával menej kvalifikovanú prácu ako zodpovedá jeho predpokladom, prípadne, že by dosahoval podstatne nižší zárobok ako v pôvodnom zamestnaní. S poukazom na vyššie uvedené okolnosti prípadu, odvolací súd sa stotožnil so závermi prvostupňového súdu, že v danom prípade sú splnené predpoklady v zmysle § 61 ods. 2 Zákonníka práce, kedy je potrebné, aby súd na žiadosť žalovaného žalobcovi náhradu mzdy za obdobie od 1.2.2002 do 19.12.2004 nepriznal. K pasívnej legitimácii uviedol, že pasívne legitimovaným bol v danom spore od 1. januára 2004 K.. V priebehu konania došlo k zmenám. Zákonom č. 254/2007 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 1. októbra 2007, boli všetky krajské úrady s účinnosťou k 1. októbru 2007 zrušené. V zmysle § 3 ods. 4, 5 tohto zákona, práva a povinnosti z pracovnoprávných vzťahov zamestnancov krajských úradov pri výkone práce vo verejnom záujme, ktorí k 30. septembru 2007 vykonávali verejnú službu v obvodnom úrade prešli na obvodný úrad a v krajskom úrade prešli na obvodný úrad v sídle kraja. Keďže tento nárok vznikol z činnosti O. (žalobca k 30. septembru 2007 verejnú službu už nevykonával), pasívne legitimovaným v danom spore bol O. a nie žalovaný O.. Prvostupňový súd správne uzavrel, že žalovaný nebol v spore pasívne legitimovaný. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudok krajského a okresného súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 237 písm. f/ O.s.p. a jeho dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. a/, c/ O.s.p. Vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. dovolateľ videl v tom, že odvolací súd konal (a rozhodol) vo veci s účastníkom, ktorého považoval za pasívne nelegitimovaného

v konaní. Ak bol pôvodný žalovaný zo zákona zrušený, prešli nároky, ktoré sú uplatnené v konaní priamo zo zákona na iný subjekt, s ktorým sa malo konať. Ďalej uviedol, že súd mal vychádzať pri posudzovaní premlčania nároku z rozsudku Krajského súdu v Trnave z 25. októbra 2006 sp. zn. 11 Co 112/2006. Okrem toho žalovaný žiadal podľa § 61 ods. 2 Zákonníka práce návrh na náhradu mzdy nad 6 mesiacov zamietnuť, ale len v tom prípade, ak súd bude názoru, že je v konaní pasívne legitimovaný. Krajský súd v Trnave konštruoval vlastné závery.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že v konaní nie je pasívne legitimovaný. Navrhol dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 240 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V zmysle ustanovení § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Žalobcom napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 O.s.p., prípustnosť dovolania z týchto ustanovení vyvodiť nemožno.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či dovoláním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou zo závažných procesných väd vedúcich k vydaniu tzv. zmätočného rozhodnutia,

neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p. V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné (teda aj dôvodné) proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku aj uzneseniu), ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Vady v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. dovolateľ nenamietal, tieto nevyšli najavo ani v dovolacom konaní.

Žalobca v dovolaní namietal vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ktorú videl v tom, že súdy konali so žalovaným O., ktorý nebol v konaní pasívne legitimovaný, hoci pôvodný žalovaný zanikol zo zákona.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

Vady konania vymedzené v zhora citovaných častiach ustanovenia § 237 O.s.p. sú porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, toto právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp. zn. I. ÚS 226/03) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj **nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.**

Ak potom nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) O.s.p. a zároveň aj dôvodnosť podaného dovolania.

V danej veci sa žalobca domáhal náhrady mzdy titulom neplatného skončenia pracovného pomeru. Žalobu podal 14. marca 2005 na Okresný súd Trnava a ako žalovaného označil K.. V priebehu konania však krajské úrady zanikli, preto žalobca vo svojom podaní doručenom okresnému súdu 6. novembra 2008 (č.l. 119 spisu) označenom ako doplnenie žaloby uviedol ako žalovaného O. (vychádzajúc v dobrej viere aj z rozsudku Okresného súdu Trnava z 2. októbra 2007 č.k. 28 C 24/2005-123 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave z 8. septembra 2008 sp. zn. 23 Co 80/2008). Žalobca mal teda za to, že ide o právneho nástupcu pôvodného žalovaného. Okresný súd bez ďalšieho pokračoval v konaní s O. ako so žalovaným. Tento počas celého konania namietal svoju pasívnu legitimitáciu.

Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vypoariadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je logicky, vnútorne kompaktne a neprotirečivo vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozsudok odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., je nepreskúmateľný.

Postup súdu v prípade, že účastník stratí v priebehu konania spôsobilosť byť účastníkom konania, upravuje § 107 O.s.p. V zmysle § 107 ods. 1 O.s.p. súd v takom prípade podľa povahy veci posúdi, či má konanie zastaviť alebo prerušiť, alebo či môže v ňom pokračovať. Ak po začatí konania zanikne právnická osoba, ktorá je účastníkom konania, je v zmysle § 107 ods. 4 O.s.p. procesnou povinnosťou súdu pokračovať v konaní s jej právnym nástupcom, a ak právneho nástupcu niet, konanie zastaviť. Právnym nástupcom právnickej osoby je ten, na koho prešli práva a povinnosti zaniknutej právnickej osoby; pokiaľ je týchto nástupcov viac, vstupuje do konania ten, ktorý prevzal tie konkrétne práva a povinnosti, o ktoré ide v konaní. Ťažisko zisťovania, kto je právnym nástupcom zaniknutej právnickej osoby, spočíva podľa § 107 ods. 4 O.s.p. na súde (porovnaj napr. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. júla 2010 sp. zn. 3 Cdo 116/2009). Ak mal súd za to, že zo strany

žalobcu išlo o návrh na zmenu/zámenu účastníka konania, mal o tomto návrhu rozhodnúť. Keďže tak neurobil, bolo jeho povinnosťou pokračovať v konaní s právnym nástupcom pôvodného žalovaného (§ 107 ods. 4 O.s.p.). Rozhodnutie odvolacieho ako aj prvostupňového súdu je nepreskúmateľné, pretože nie je z nich zrejmé, na základe čoho mali za to, že došlo k zmene/zámene účastníka konania na strane žalovaného. S pasívnou legitimáciou sa v odôvodnení rozhodnutia vysporiadali a dospeli k záveru, že pasívne legitimovaným v danom spore bol O. a nie žalovaný O.. Prečo v konaní s týmto subjektom nepokračovali z odôvodnenia ich rozhodnutí vyvodit' nemožno.

Výskyt niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. je vždy zo zákona dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu, vydanému v konaní touto vadou postihnutom. Zároveň je tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v takom konaní nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto zrušil rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvého stupňa (§ 243b ods. 1 a 3 O.s.p.). Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa, nezaoberal sa dovolací súd ďalšími námietkami dovolateľa uvedenými v jeho dovolaní.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 19. júla 2011

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová

